

Dagsorden til møde i Arbejdsgruppen for Kartoffler d. 20/03-2024
Mødet blev afholdt på Augustenborg slot 3 fra 10:00-15:00

Deltagere fra erhvervet: Kim Madsen, Christian Feder, Lars Bødker, Søren O. Jørgensen, Preben Kloster, Poul Lauritsen, Carl Heiselberg

Deltagere fra Landbrugsstyrelsen: Kristine Riskær, Nana Rask, Marie-Louise Nielsen, Sabine Fennefoss Bye og Sara Godthaab Dilling
Desuden Regitze Charmac og Praktikanterne Mikkel og Mathias

Deltagere fra Fødevarestyrelsen: Ole Søgaard Lund

Punkter fra Landbrugsstyrelsen

- **Resultat af sæson 2023**

LBST præsenterede resultatet af 2023 avlen. LBST påpegede, at resultaterne er opgjort på anden vis end tidligere, som bl.a. skyldes, at det er første sæson uden Thomas i styrelsen.

Erhvervet påpegede vigtigheden af disse data, da de bruger og krydstjekker, at mængder, sorter osv. stemmer overens med det indberettede. Ligeledes er opgørelsen af det endelige resultat af avlskontrollen på hjemmesiden vigtig for erhvervet.

Erhvervet udtrykte tilfredshed med at ALJ åbner i god tid, så det er muligt, at få klaret jordprøverne tidligt.

- **Opsamling på og evaluering af beredskabsøvelsen om *Clavibacter sepedonicus* (ringbakteriose)**

LBST fremlagde evalueringen af arbejdsgruppens beredskabsøvelse, der blev afholdt 14. september 2023. Den helt store forskel, der blev noteret ved øvelsen, var, at LBST's primære formål med øvelsen var tolkning af forordningen om ringbakteriose, mens erhvervets var at finde ud af, hvad LBST må og ikke må under et udbrud.

Evaluering fra LBST:

Det gode ved øvelsen:

Øvelsen gav fokus på hvad LBST må, når der opstår mistanke om et udbrud. Det gælder f.eks. muligheden for at udstede påbud. Øvelsen kastede også lys over huller i lovgivning og procedure samt klargjorde vigtigheden af den mundtlige kommunikation.

Det, der kan forbedres:

Det skal være muligt at frigøre mere tid til den faglige fordybelse. Det kan opnås ved at have klare retningslinjer for organiseringen under udbruddet og en log, der beskriver beslutninger, der skal tages og er blevet taget, som kan give et klart afsæt til fremtidige udbrud også.

Evaluering af erhvervet:

Erhvervet satte pris på at få lov til at være med til øvelsen, men synes at øvelse gik meget på den interne proces i LBST. Erhvervet har ønske om mere konkrete retningslinjer for specifikke skadegørere. LBST påpegede at regler og forordninger er kompliceret og at et udbrud bliver håndteret case by case, der kan give forskellige retninger på håndteringen.

Mere generelt om beredskab:

Erhvervet gav udtryk for, at de savnede en mere tydelig handleplan for udbrud, der beskriver, hvad deres rolle er, hvordan, hvornår, i hvilken grad og på hvilken måde, de bliver inddraget. Erhvervet vil meget gerne inviteres ind i processen og være en del af den faglige vurdering. LBST vil gerne benytte sig af erhvervets faglige og praktiske viden.

For LBST handler det om at lave den bedste sag. LBST fremlagde en udbrudssags forløb fra der opstår en mistanke til avleren er informeret om påbud på en smitte mark.

- **Nyhedshistorie om avlernummer bragt af gylle.dk i efteråret**

LBST fremlagde historiens hovedpunkter, og at sagen ikke har gavnet nogen og spurgte til om erhvervet har interesse i at være mere transparent på området så en forbruger eller journalist har mulighed for at tjekke oprindelse på konsumkartofler.

Erhvervet svarede, at der i Danmark er rigtig stor sporbarhed på kartofler, og at alle pakkerier vil kunne finde frem til den mark, som kartoflerne har været dyrket i.

Der var enighed om, at sporbarheden på kartofler handler mere om plantesundhed.

- **EU-undersøgelelsesprogrammet i et kartoffelperspektiv**

LBST fremlagde baggrunden for EU-undersøgelelsesprogrammet samt viste hvor stor en andel af det samlede program, kartofler og andet landbrug fylder. LBST understregede vigtigheden af undersøgelsesprogrammet, idet undersøgelserne bidrager til at DK kan sige sig fri fra skadegørere i eksportsammenhæng.

Erhvervet synes overordnet, at programmet er fornuftigt, men udtrykte bekymring for den faldende medfinansiering fra EU og det fremtidige omfang af programmet.

LBST fortalte, at der hele tiden arbejdes på at tilrettelægge undersøgelserne så effektivt som muligt ved færrest ressourcer.

Erhvervet ønskede adgang til resultater og afrapporteringen af undersøgelsesprogrammet på kartoffelområdet for alle EU-medlemsstater. LBST vil undersøge hvor og om disse resultater kan findes.

Erhvervet foreslog endvidere, at LBST undersøger, om de mange eksportsyn der bliver lavet, kan bruges i undersøgelsesprogrammet.

- **Listen med desinfektionsmidler i bekendtgørelse om læggekartofler og avl af konsumkartofler**

LBST fortalte at det nuværende bilag 13 i kartoffelbekendtgørelsen må udgå pr. 01/07-24. Det gøres på baggrund af, at anvendelse af desinfektionsmidler og reglerne herom hører under Miljøstyrelsens ressortområde. Af samme årsag, er LBST også nødsaget til at fjerne de nationale krav i bekendtgørelsen om desinficering i bekendtgørelsen, så der fremadrettet kun vil være krav om rengøring. LBST har forhørt sig i andre lande, hvor de ikke har samme nationale krav.

Erhvervet undrer sig over, at LBST ikke må have kravet i egen bekendtgørelse, da det jo er LBST's plantesygdomme. Derudover var der generelt utilfredshed over punktet fra erhvervet.

LBST er helt enige med erhvervet og informerede om, at der fortsat vil være dialog med Miljøstyrelsen om dilemmaet.

- **Forsegling og mærkning af storsække**

LBST opfordrede erhvervet til at hjælpe med at videreformidle metode til korrekt forsegling af storsække til avlere. Erhvervet spurgte ind til om der er krav til hvilke strips der skal bruges da en kontrollør ved kontrol har påtalt brug af forkert strips ved lukning af storsække. Der er ikke nogen krav til hvilken slags strip der skal bruges, men der er krav om, at forseglingen ikke kan brydes uden, at certificeringsmærket ødelægges.

- **Orientering om udbruddet af *Meloidogyne chitwoodi***

LBST har siden mødet med arbejdsgruppen i februar ikke konstateret yderligere smitte af *Meloidogyne chitwoodi* i de marker der været undersøgt. Det betyder, at LBST ikke vil foretage yderligere jordprøveundersøgelser i andre risikomarker.

Ejeren af den smittede mark har fået tilsendt en afgørelse, som LBST forud for afsendelse informerede om og gennemgik mundtligt. Erhvervet pointerede, at skadegøreren er tricky og ikke altid viser sig i jordprøverne.

Erhvervet stillede spørgsmålstejn ved LBST's strategi om at bruge sortbrak som bekæmpelse på sandet jord, hvortil LBST efterspurgte et bedre alternativ.

LBST blev opfordret til at undersøge, om det er muligt at søge om dispensation for jordbearbejdning, da det tidligere har vist gavnlig effekt på smælderlarver. LBST vil undersøge denne mulighed.

Erhvervet efterspurgte en liste over sorter med resistens overfor *M. chitwoodi*. LBST har prioriteret, at få første bekæmpelsesår på plads først.

Fødevarestyrelsens laboratorium har billeder og informationer om det inficerede materiale. Se vedlagt information.

- **EU-forhandlingerne om PRM-lovgivning**

LBST fremlagde processen på PRM-området. I forslaget skelnes der mellem 'seeds' og 'material', hvor kartofler hører under 'material'. Teksten er kompleks, og den er svær at læse, da det ikke er tydeligt, hvilke regler, der finder anvendelse for hhv. frø og materiale. I EU-forhandlingerne i rådsarbejdsgruppen er man så småt ved at være igennem første gennemlæsning af forslaget. Det forventes, at det vil blive nødvendigt med flere gennemlæsninger af forslaget inden Rådet kommer til enighed.

Mange steder er reglerne om kartofler og frugtplanter slået sammen i samme bestemmelse. Fra dansk side har man ønsket, at kartoflerne får sit eget bilag/afsnit hvad angår krav til produktion og handel. Mange medlemsstater støtter ønsket, og LBST er derfor i gang med at skrive et forslag til ændringen af bilag (annex) II. LBST opfordrer derfor erhvervet til særligt at kigge på bilag II, Part B. LBST har frist for bemærkninger d. 5. april, men det er uden tvivl ikke sidste gang, det bliver muligt at kommentere på forslaget.

LBST lavede et par nedslagspunkter i PRM, som styrelsen har vurderet særligt vigtige for kartoflerne, herunder artikel 36, som definerer

mulighederne for at fastsætte strengere nationale krav. Sammenlignet med de gældende regler i direktiv 2002/56, er reglen i artikel 36 i PRM-forslaget mere snæver, hvilket betyder, at muligheden for at fastsætte strengere nationale regler er væsentligt begrænset. Idet DK i dag benytter muligheden for strengere krav for læggekartoffelproduktionen, er det vigtigt at være opmærksom på, om det er noget, der ønskes videreført, når PRM træder i kraft. Kommissionen har understreget, at argumentet om bedre konkurrencevilkår ikke kan anvendes som legitimation for strengere regler, jf. art. 36.

Styrelsen orienterede om, at det ofte er frø-folk, som EU-medlemsstaterne sender afsted til forhandlingerne i rådsarbejdsgruppen, og derfor ligger der et stort fokus frøreglerne i forslaget. Erhvervets vil forsøge at tage fat i kontakter i andre medlemsstater og høre om deres holdninger/aktiviteter omkring forslaget. Styrelsen og erhvervet var enige om vigtigheden af større aktivitet på kartoffelområdet under EU-forhandlingerne.

LBST har exceptionelt modtaget en kompromistekst fra formandskabet, som gerne må deles. LBST har udsendt dette til Arbejdsgruppen d. 22/03-2024.

Erhvervet pointerede vigtigheden af en god lovgivning for de nordiske lande, pga. gode dyrkningsforhold.

LBST nævnte muligheden for at lave en mini-workshop i København til efteråret, hvor indholdet af PRM drøftes.

Erhvervet var interesseret i at deltage, og det blev aftalt, at LBST udsender en doodle mhp. at finde en dato for workshopen.

Erhvervet bemærkede, at der ikke stod noget om NGT i PRM-forslaget. LBST forklarede, at det blev håndteret i en anden forordning og det er stillet i udsigt, at også sortslovgivningen bliver revideret i den nærmeste fremtid.

Punkter fremsat af erhvervet

- All4Labels om AgriLabel system for certificeringsmærker kombineret med plantepas

Det er en gammel frustration over at firmaet bag ikke vil fortsætte med at supporte systemet. Hvis der kommer problemer med systemet, der i forvejen ikke er stabilt, vil handlen med kartofler hænge i en tynd snor.

LBST og repræsentanter for erhvervet har været i kontakt med en virksomhed der vil køre et nyt system fra efteråret 2024.

Erhvervet spurgte ind til LBST's økonomiske rolle i systemet, og ønskede at LBST involverer sig i udviklingen af programmet.

Arbejdsgruppen blev enige om at holde tæt kontakt om processen. LBST opfordrer erhvervet til at undersøge, hvordan andre medlemslande og

andre danske virksomheder håndterer print af certificeringsmærker og plantepas.

Det er muligt at bruge begge systemer til at printe plantepas med certificeringsmærker og anmelde partier til certificering.

- **Afgrænsning af kasserede marker**

Erhvervet ønsker, at der er en klar afgrænsning af kasserede marker. Det er særligt vigtigt i præbasis avlen.

LBST vil sørge for, at det kommer med i bekendtgørelsen om læggekartofler og avl af konsumkartofler, at kasserede marker skal markeres på en måde, der tydeligt adskiller dem fra andre marker. F.eks. med en anden farve markeringsstok. Det skal ikke nødvendigvis være en bestemt farve – den skal bare adskille sig fra de andre stokke.

Det blev aftalt, at denne regel vil blive indsat i bekendtgørelsen med ikrafttrædelse den 1. januar 2025.

- **Tolerancen for fremmedsort ved afsluttende syn**

Erhvervet ønsker at benytte samme procedure for tolerancen af fremmedsort i præbasis avlen som for tolerancen for sortben. Altså, et uafsluttet tredjesyn der gør det muligt at komme uden om kassering af marken, hvis der bliver fundet én fremmed sort.

LBST påpeger, at tolerancen for fremmed sort i den danske bekendtgørelse er 0% men EU direktivets er 0,01%, og at det dermed ikke er noget problem at hæve tolerancen til 0,01%.

Erhvervet vil umiddelbart ikke hæve tolerancen og går derfor i tænkeboks, og vender tilbage til LBST med en afklaring.

Erhvervet er efterfølgende vendt tilbage med ønske om at bibeholde tolerancen på 0 % for fremmed sort ved afsluttende syn.

Evt.

- LBST orienterede om ønsket for at kunne vise koder for sorter i IMK
- Erhvervet pointerede at instruksen til marksyn og knoldprøver ikke ligger på LBST's hjemmeside. [Instrukserne kan findes her](#)
- Erhvervet spurgte til muligheden for at få en 5. generation i præbasisavlen. LBST informerede om at det er imod EU-direktivet, da det kun giver mulighed for avl i 4 generationer. LBST vil gerne prøve at søge Kommissionen om dispensation for erhvervet. Erhvervet har de gode argumenter. Der er alene behov for en midlertidig dispensation indtil der er helt styr på tingene hos TystofteFonden.
Det aftales, at erhvervet skal sende de gode argumenter for dispensationen samt ønsket varighed til LBST.

- Erhvervet udtrykte ønske om, at prøveresultaterne for jordprøver allerede kommer 20 april. FVSTs laboratorie gør alt hvad de kan for at det sker hurtigt og effektivt. Lab forventer at have resultater inden 1. maj.
- LBST er så småt gået i dialog med udenrigsministeriet om at åbne markedet for eksport af meristemplanter til Kina. Dette er påbegyndelsen af en længere proces.
- Lab informerede om, at de ikke regner med at priserne for analyser stiger. Prøver, der ønskes analyseret fra februar til juli kan blive gebyrbelagt.
- Erhvervet nævnte, at de individuelle eksportpakker på hjemmesiden er mere praktiske, når man står i marken. Den samlede vejledning er for tung af anvende i marken, da man skal "scrolle" meget i dokumentet.
- Erhvervet bemærkede, at de ikke får opdateringer af eksportpakkerne i høring inden de bliver lagt på hjemmeside. LBST kigger ind i sagen.

Punkter til næste møde

- Fra erhvervet: Tolerance for genvækst ved udtagelse af prøver til vintertest.
 - o Muligheden for nedvisning vil fremadrettet være mere begrænset, og det vil resultere i flere gengroninger.
- Fra laboratoriet: Analysebeviset er nøglen til at LBST kan rykke på et udbrud. Det kan tage tid, hvis det er et nyt udbrud, eller der er mangel på testudstyr.
 - o Hvilke 10 karantæneskadegørere skal Lab have? Eks. 2 uafhængige metoder prioriteret til at teste, til prioriteret beredskab.

Næste møde:

Arbejdsgruppen aftalte at der i efteråret skal holdes et ordinært arbejdsgruppemøde samt et møde med fokus på reguleringen af kartofler i EU's forslag til ny lovgivning (PRM).

Ny dato for ordinært møde i arbejdsgruppen: onsdag d. 25. september

- Mødet afholdes hos Danespo i Give

LBST vil sende flere mulige datoer ud til arbejdsgruppen for et særligt møde om PRM med fokus på kartofler.

- LBST vil forud for dette gennemgå og markere forslaget's kartoffelpunkter, hvor der er særligt brug for erhvervets input. Det vil blive sendt ud til arbejdsgruppen forud for mødet. LBST modtager også gerne bemærkninger til PRM forud for mødet til efteråret, så vi kan forberede os.